

AGNIESZKA TETERYCZ-PUZIO

PAP SŁUPSK

Mariusz Dworsatschek, *Władysław II Wygnaniec*,
Wrocław 1998, Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum, ss. 152, 2 nlb

W ostatnim czasie ukazało się wiele monografii poświęconych książętom piastowskim, głównie panującym w XIII w. Dlatego też uwagę zwraca praca Mariusza Dworsatschka poświęcona początkowemu okresowi rozbicia dzielnicowego i działalności księcia żyjącego na granicy dwóch epok: Polski wczesnopiastowskiej i dzielnicowej. Tematem badawczym pracy Mariusza Dworsatschka jest bowiem postać najstarszego syna Bolesława Krzywoustego – Władysława II Wygnańca, ujęta na tle szerokiej panoramy społecznej i kulturowej. Autor postawił sobie za cel rekonstrukcję dziejów Władysława Wygnańca, a zwłaszcza rozpatrzenie niektórych punktów spornych, dotyczących wydarzeń związanych z działalnością księcia.

Precyzyjne określenie daty narodzin i śmierci księcia jest utrudnione przez sprzeczne relacje źródeł. Autor opowiedział się za latami 1105-1159 jako okresem życia Władysława II Wygnańca.

Praca składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym M. Dworsatschek prezentuje młodość księcia: rozpatruje okoliczności i czas narodzin, na szerszym tle zastanawia się nad sposobem wychowania i kształcenia Władysława. W świetle źródeł stara się nakreślić dzieje Władysława przed 1138 r. oraz podsumować opinie w historiografii dotyczące tych zagadnień. Historyk omawia krytycznie źródła odnoszące się do pierwszych lat życia, przyjmując za rocznikami rok 1105 jako rok narodzin. Ze względu na brak informacji źródłowych dotyczących dzieciństwa Władysława, Autor, opierając się na analogiach nakreśla sposób, w jaki młody książę mógł być kształcony. Rozpatruje też wydarzenia dotyczące bezpośrednio Władysława, np. datę śmierci jego matki, zastanawia się, czy odgrywała jakąś znaczącą rolę na dworze Krzywoustego. Dużo uwagi poświęca pojawieniu się w Polsce Salomei z Bergu z punktu widzenia jej wpływu na sytuację wewnętrzną i zagraniczną Polski. Rozważa też, jaką rolę polityczną odegrało małżeństwo Władysława z Agnieszką, córką margrabiego Austrii Leopolda III z dynastii Babenbergów. Autor omawia też krytycznie źródła odnoszące się do tego okresu życia Władysława, kiedy nie był jeszcze księciem panującym. Podnosi kwestię pełnienia przez niego ewentualnych funkcji administracyjnych na Śląsku z ramienia Bolesława Kędzierzawego, jednak zgłasza zastrzeżenia co do ewentualnej aktywnej roli Władysława w ówczesnych wydarze-